

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра обчислювальної техніки

Методи оптимізації та планування

Графічно-розрахункова робота
Тема: Виконання кусково-лінійної апроксимації

Варіант 99

ВИКОНАВ:
студент II курсу ФІОТ
групи ІВ-71
Мазан Я. В.
Залікова - 7109

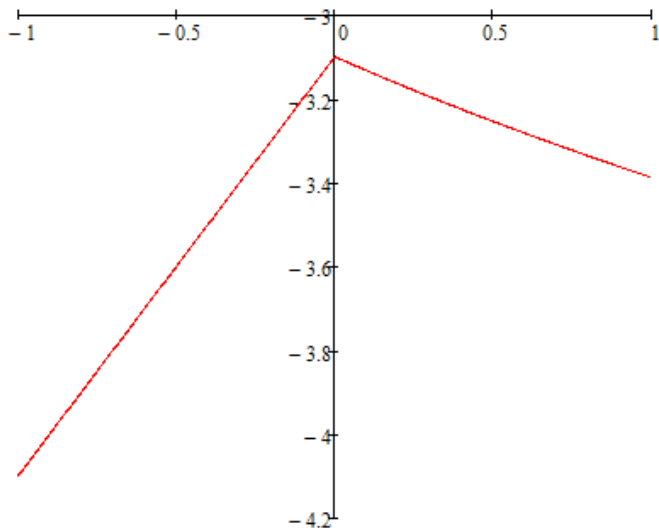
ПЕРЕВІРИВ:
доц. Селіванов В.Л.

Особисте завдання:

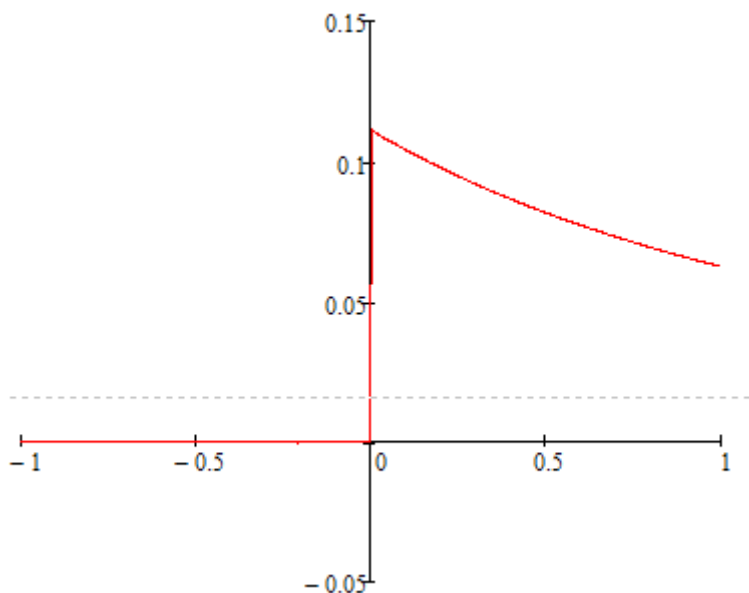
$f(x)$ для $x < 0$

№ варіанту	$f(x)$ для $x < 0$	$f(x)$ для $x > 0$	$x_{\min}$	$x_{\max}$	x_0^a
99	$- 2-x -\ln 3$	$-\ln(x+3)-2$	-1	+1	$x_{\max}$

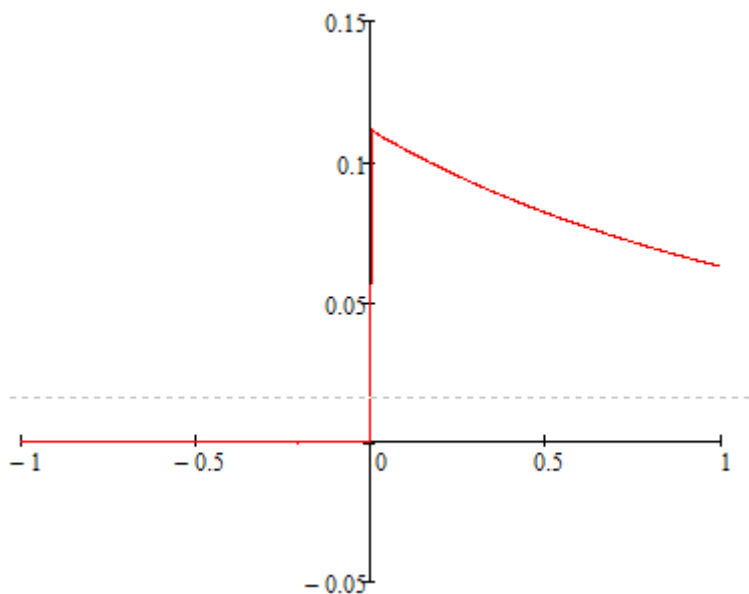
1. Побудувати графік функції $y = f(x)$ для діапазону $x_{\min} \leq x \leq x_{\max}$. Значення $y = f(x)$, $x_{\min}$, $x_{\max}$ узяти з таблиці варіантів

2. Визначити другу похідну $\frac{d^2 y}{dx^2}$ та побудувати її графік для діапазону зміни аргументу $x_{\min} \leq x \leq x_{\max}$.

3. Побудувати графік модуля другої похідної функції $\left| \frac{d^2 y}{dx^2} \right|$ для діапазону зміни аргументу $x_{\min} \leq x \leq x_{\max}$.

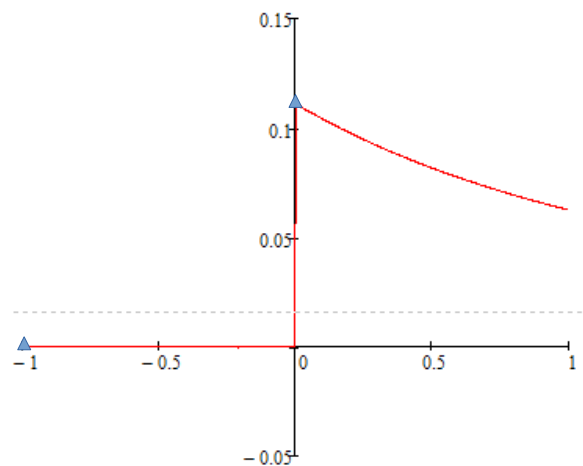
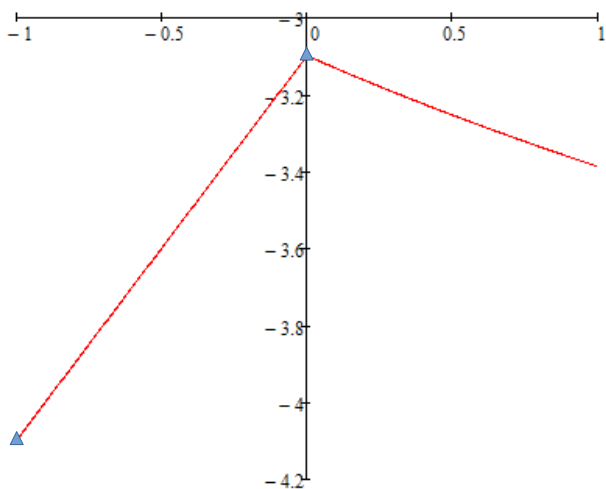

4. Проаналізувати графік нелінійної залежності функції $y = f(x)$, з'ясувавши характер опуклості та вгнутості функції по частинам, наявність точок перегинання та наявність точок розриву першого роду другої похідної функції.

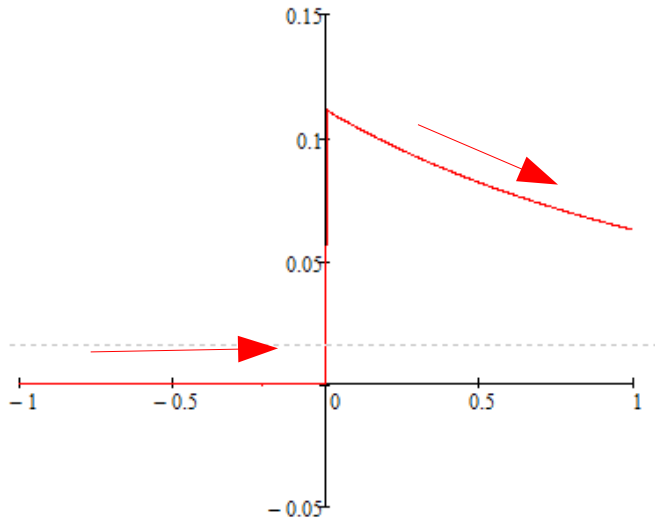
Функція $y = f(x)$ не є опуклою ні вгору, ні вниз на інтервалі $x \in [-1; 0)$ так, як друга похідна $f''(x)$ дорівнює нулю на цьому проміжку. Точок перегину функція не має, на проміжку $x \in (0; +1]$ функція $f(x)$ опукла вниз, бо $y = f''(x) > 0$ на даному проміжку. Точок розриву I роду функція не має.

5. Обрати початкову точку (або початкові точки) апроксимації для подальших розрахунків, зазначивши її (або їх) на графіках $y = f(x)$ та $\left| \frac{d^2 y}{dx^2} \right|$, визначити абсцису цієї початкової точки x_0^p (або абсциси початкових точок x_0^1, x_0^2 тощо).

Візьму $x_0^1 = x_{\min} = -1; x_0^2 = 0$

6. За графіком $\left| \frac{d^2 y}{dx^2} \right|$ обрати напрямок (або напрямки) розрахунків значень $h_i = x_i - x_{i-1}$ ($i=1,n$) від початкової точки (або від початкових точок) та зазначити його (або їх) на цьому графіку у вигляді стрілок над графіком $\left| \frac{d^2 y}{dx^2} \right|$.

7. Визначити методику розрахунків значень h_i ($i=1,n$) та обрати формулу для розрахунку значень $h_i = \sqrt{\frac{8\Delta_{\max} f}{A_i}}$ або $h_i = \sqrt{\frac{16\Delta_{\max} f}{A_i}}$, де A_i – максимальне за модулем значення другої похідної на i -й частині ламаної лінії, що розраховується.

Так, як на діапазоні $x \in (0; +1]$ наша функція опукла вниз без жодних точок перегину, то розраховуємо $h_i = \sqrt{\frac{8\Delta_{\max} f}{A_i}}$. На першому діапазоні $x \in [-1; 0)$ ми апроксимуємо пряму ($A_1 = 0$), тому на ньому можемо прийняти $h_1 = 1$, $x_1 = x_0 + h_1 = 0$ ($x_0 = -1$)

8. Підібрати таке значення похибки $\Delta_{\max} f$, при якому в результаті розрахунків h_i ($i=1,n$) отримаємо $n = 8$ або $n = 9$, тобто отримаємо апроксимуючу ламану лінію з 8 або з 9 частин. Виконати розрахунок усіх значень h_i ($i=1,n$) та здійснити нумерацію вузлів (вершин ламаної лінії), починаючи з номера 0.

9. Здійснити розрахунок абсцис x_i ($1,n$), починаючи з x_0 , початкових ординат y_i^p ($0,n$), вузлів апроксимації (вершин ламаної лінії), що належать функції $y=f(x)$, та кінцевих ординат y_i^k ($0,n$), вузлів апроксимації з урахуванням корекції, яку здійснюють для отримання знакозмінної похибки апроксимації.

Виконання завдань 8-9:

Поділимо ліву частину на інтервали:

$$h_1 := 1$$

$$X_0 := -1$$

$$A_1 := y''(X_0) = 0$$

$$X_1 := X_0 + h_1 = 0$$

Поділимо праву частину на інтервали:

$$\Delta f_{\max} := 0.00011$$

$$h_2 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_2}} = 0.126$$

$$X_2 := X_1 + h_2 = 0.126$$

$$A_2 := y''(X_1) = 0.111$$

$$h_3 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_3}} = 0.131$$

$$X_3 := X_2 + h_3 = 0.257$$

$$A_3 := |y''(X_2)| = 0.102$$

$$h_4 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_4}} = 0.137$$

$$X_4 := X_3 + h_4 = 0.394$$

$$A_4 := |y''(X_3)| = 0.094$$

$$h_5 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_5}} = 0.142$$

$$X_5 := X_4 + h_5 = 0.536$$

$$A_5 := |y''(X_4)| = 0.087$$

$$h_6 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_6}} = 0.148$$

$$X_6 := X_5 + h_6 = 0.684$$

$$A_6 := |y''(X_5)| = 0.08$$

$$h_7 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_7}} = 0.155$$

$$X_7 := X_6 + h_7 = 0.839$$

$$A_7 := |y''(X_6)| = 0.074$$

$$h_8 := \sqrt{\frac{16\Delta f_{\max}}{A_8}} = 0.161$$

$$X_8 := X_7 + h_8 = 1$$

$$A_8 := |y''(X_7)| = 0.068$$

Виходячи з 8-го завдання, шукаємо ординати вершин ломаної лінії:

$$j := 0..8$$

$$Yp_j := y(X_j)$$

$$Yk_j := \begin{cases} Yp_j & \text{if } X_j < 0 \\ Yp_j + \Delta f_{\max} & \text{if } X_j \geq 0 \end{cases}$$

$$X_0 = -1$$

$$Yp_0 = -4.099$$

$$Yk_0 = -4.099$$

$$X_1 = 0$$

$$Yp_1 = -3.099$$

$$Yk_1 = -3.099$$

$$X_2 = 0.126$$

$$Yp_2 = -3.14$$

$$Yk_2 = -3.14$$

$$X_3 = 0.257$$

$$Yp_3 = -3.181$$

$$Yk_3 = -3.181$$

$$X_4 = 0.394$$

$$Yp_4 = -3.222$$

$$Yk_4 = -3.222$$

$$X_5 = 0.536$$

$$Yp_5 = -3.263$$

$$Yk_5 = -3.263$$

$$X_6 = 0.684$$

$$Yp_6 = -3.304$$

$$Yk_6 = -3.304$$

$$X_7 = 0.839$$

$$Yp_7 = -3.345$$

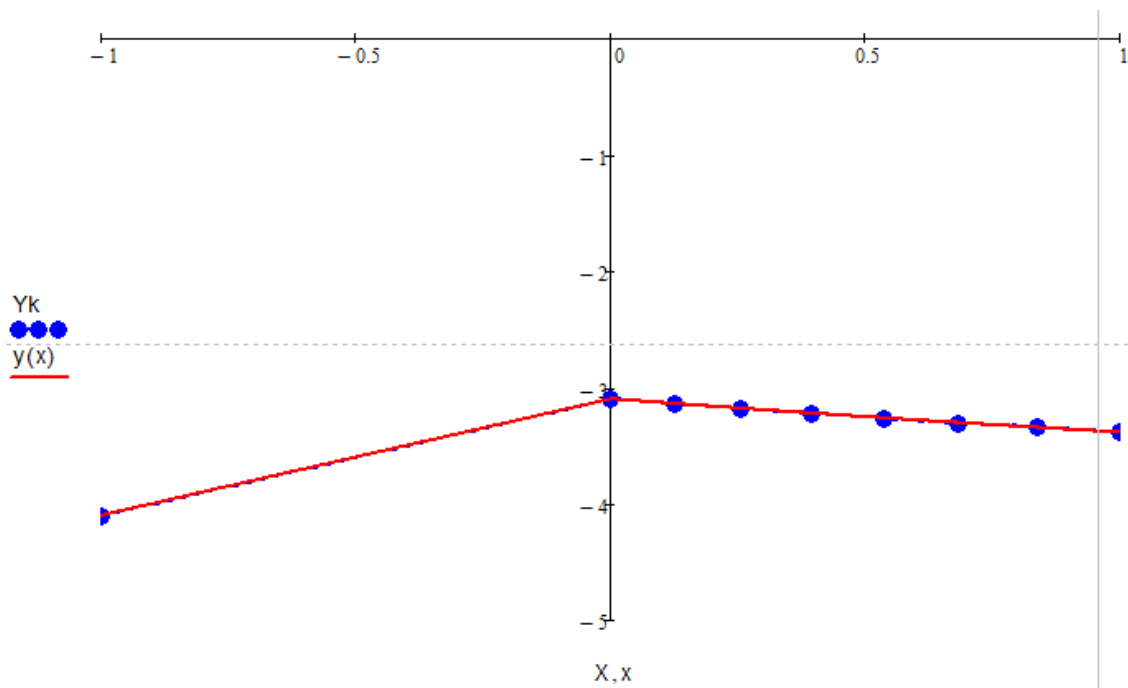
$$Yk_7 = -3.345$$

$$X_8 = 1$$

$$Yp_8 = -3.386$$

$$Yk_8 = -3.386$$

10. Побудувати графік апроксимуючої функції (ломаної лінії) $y=\varphi(x)$, використовуючи отримані значення x_i (0, n) та y_i^k (0, n).

11. Здійснити розрахунок значень кутових коефіцієнтів (значень тангенсів кутів нахилу) k_i ($i=1,n$) лінійних частин ламаної лінії.

Загальна формула для розрахунку k_i : $k_i = \frac{f(x_i) - f(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}}$

$$k_1 = \frac{f(0) - f(-1)}{0 - (-1)} = -3.1 + 4.1 = 1$$

Аналогічно маємо:

$$k_2 = \frac{f(0.126) - f(0)}{0.126 - 0} = -0.327$$

$$k_3 = \frac{f(0.257) - f(0.126)}{0.131} = -0.313$$

$$k_4 = -0.301$$

$$k_5 = -0.289$$

$$k_6 = -0.277$$

$$k_7 = -0.267$$

$$k_8 = -0.257$$

12. Виконати розкладання апроксимуючої функції (ламаної лінії) $y=\varphi(x)$ на окремі доданки (лінійні та елементарні нелінійні (лінійні з обмеженням на нульовому рівні)), починаючи з точки, яка має абсцису x_0^a . Значення x_0^a узяти з таблиці варіантів.

13. Над кожним елементарним нелінійним доданком зазначити його квадрант (I, II, III, IV) та режим (на відкривання чи на закривання)

14. Здійснити розрахунок наступних значень:

- Значення $\varphi(x_0^a)$ для першого лінійного доданку
- Значення $b_0 = k_0$ та x_0 для другого лінійного доданку
- Значення $b_i = k_i - k_{i-1}$ та x_{REFi} для кожного елементарного нелінійного доданку

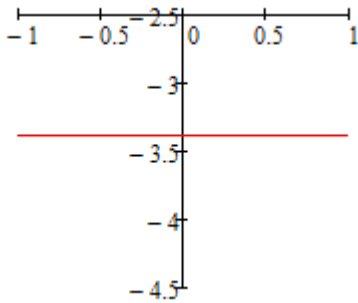
Завдання 12-14:

Із варіанту маємо $x_0^a = x_{\max} = 1$. Так, як у нас $x_0^a = x_{\max}$, то в нас для елементарних нелінійних доданків $\varphi_i(x) = b_i(x - x_i)$ діє лише обмеження 2 роду:

$$b_i = \begin{cases} 0, & x \geq x_i \\ k_i - k_{i-1}, & x < x_i \end{cases}$$

Перший лінійний доданок:

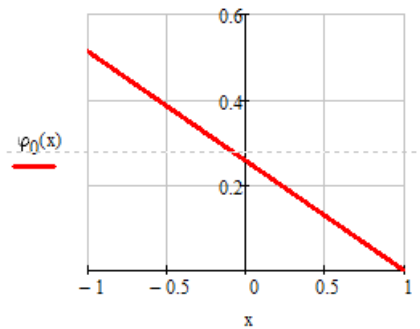
$$\varphi(x_0^a) = f(x_{\max}) = -3.387$$

Другий лінійний доданок:

$$b_0 := k_8 = -0.257$$

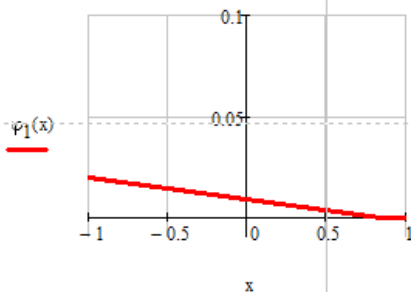
$$\varphi_0(x) := b_0(x - x_8)$$

Елементарні нелінійні доданки:

$$b_1 := k_7 - k_8 = -0.011$$

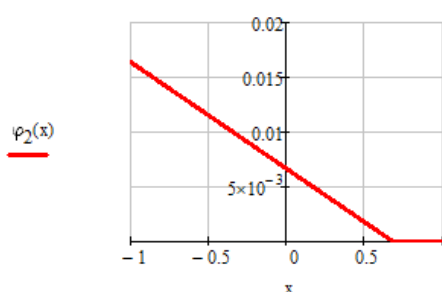
$$\varphi_1(x) := \begin{cases} b_1(x - x_7) & \text{if } x < x_7 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_2 := k_6 - k_7 = -9.739 \times 10^{-3}$$

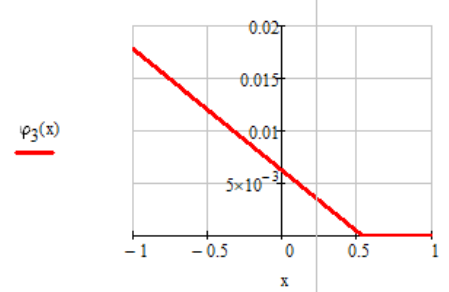
$$\varphi_2(x) := \begin{cases} b_2(x - x_6) & \text{if } x < x_6 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_3 := k_5 - k_6 = -0.012$$

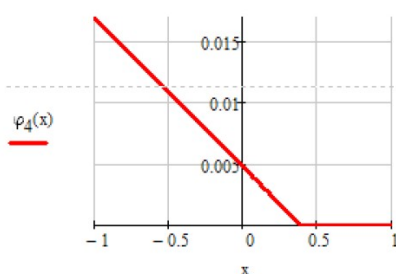
$$\varphi_3(x) := \begin{cases} b_3(x - x_5) & \text{if } x < x_5 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_4 := k_4 - k_5 = -0.012$$

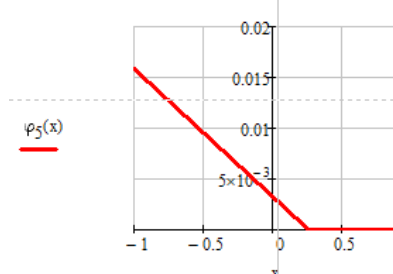
$$\varphi_4(x) := \begin{cases} b_4(x - x_4) & \text{if } x < x_4 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_5 := k_3 - k_4 = -0.013$$

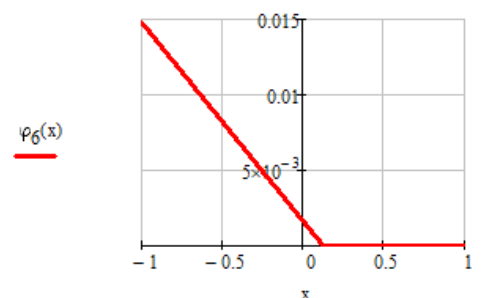
$$\varphi_5(x) := \begin{cases} b_5(x - x_3) & \text{if } x < x_3 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_6 := k_2 - k_3 = -0.013$$

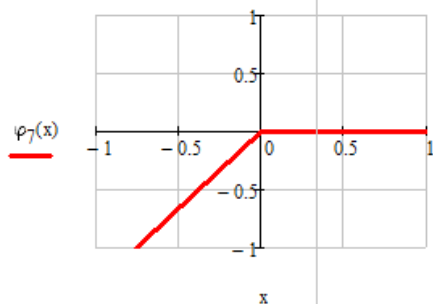
$$\varphi_6(x) := \begin{cases} b_6(x - x_2) & \text{if } x < x_2 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

II квадрант, на закривання

$$b_7 := k_1 - k_2 = 1.327$$

$$\varphi_7(x) := \begin{cases} b_7 \cdot (x - X_1) & \text{if } x < X_1 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

III квадрант, на відкривання

$$\text{Обчислення } X_{\text{REF}i} = x_i - \frac{y_i^k}{k_i}$$

$$X_{\text{REF}1} = -1 + 4.099/1 = 3.098$$

$$X_{\text{REF}2} = 0 - 3.099/0.327 = -9.489$$

$$X_{\text{REF}3} = 0.126 - 3.14/0.313 = -9.892$$

$$X_{\text{REF}4} = [\text{розрахунки ідентичні}] = -10.319$$

$$X_{\text{REF}5} = -10.768$$

$$X_{\text{REF}6} = -11.241$$

$$X_{\text{REF}7} = -11.675$$

$$X_{\text{REF}8} = -12.201$$